

Pol yá hulátingga Timoti yan papia ná uying muk

¹ Nák ku Pol, Jesu Son Iháhá watán aposel. Ánutu son nánáhá watyot tu Jesu Son Iháhá watá yánda neháng tunggap tán aposel háliut. Nándá Jesu Son Iháhá yá náháng álolo táinek ingga há naránga ku wata háleng mángga átkoemán.

² Timoti, no papia ná uyingga se kákkán da áwek. Kák ku Jesu Son Iháhá wata naráng háting mánggoelák wata hánám bu kák ku nák nanggena ina átalák. Nan náni Ánutu watyot Táwi náni Jesu Son Iháhá watá urákka naránga pahán kamán pahán láláp hára átnelák.

Ámna kámá yá me kusák kámá sánáng tolinirot

³ Uláp Masedonia provins káin kuin ingga me rina kanut wáinanyon ing kanindet, ko it yáilá Efesus káin átang ámna kámá Ánutu yan me mengga ámna naráwa me kusák watyot yánáng tolingngataráng wa wáina ma tátáya áráng hákhátikngá tángga átnelák. ⁴ Hang wa yánátá ku uláp pán me pingnga hánámá hánámá tánggoeráng me táwi ilom yáni kut yáni wata ingga mengga kunggoeráng wa sáineráng. Me wáina watá tán du menmen tángga honhoren tánggoeráng. Me wáina watá Ánutu yan yáup rina tátáyan wa ma háláng mindák. Ináku naráng hákhátik ká ku Ánutu yan yáup wa háláng iminek. ⁵ Me wawu hulá ing wata kanet, kámá ya kikiná narángmán narángmán tátá

watá táwi hálengga kuinek wata ingga kanet. Jesu ya pálipuk hánám naráng háting mámá, pahán rongrongngá átnát, me nani ket tárak rina táinemán wa narátne kándáng háhále, kálu wáina watá háláng yámán du kámá kápát kikiná háleinek. ⁶ Ámna kámá wu ket tárak wáina wa sangga me hánámá hánámá wahára re hangga átninggoeráng. ⁷ Yáni wu Ánutu yá meng rákit mená Moses imuk watán tiksa háháleya naránggoeráng, hang me nani wu pálipuk rewe ingga naránggoeráng. Enendu yáni wu me rina menggoeráng wata hulá wawu wáina ingga ma narángguráng.

⁸ Há naremán wáina, Ánutu yan meng rákit me wawu álo kámá re átnek, rám tiksa yá kándáng re yánáng tolineráng wahára. ⁹ Hang ing hányon naremán wáina, Ánutu yá meng rákit mená wa námuk wawu ámna náráwa ni kándáng há átaráng wa ma iháng totoliya. Ináku wawu niyá kálu hitik táená, ámna yáilá yáni me nan mam yáni tarang káin ma árená, Ánutu sárum imená, mukmuro táená, Ánutu yan ket tárak álosim wa sangga káwak kán nanará isurená, nan mam yáni me ámna kámá ráháng kátkámut táená wa iháng totoliya. ¹⁰ Hang márámamá táená, ámna yá ámna yot átninggoená, náráwa yá náráwa yot átninggoená, ámna manek ihángga iháng yáup nangge yáni ya tená, me kusák mená, me hára átnát tán rám hára me kusák mená, me káman niyá me páliná wa táng káyam táená wa iháng totoliya. ¹¹ Me páliná náwu me pingnga álosim Ánutu yá meng tunggap tángga ámna náráwa yánánáya namuk wáinanyon. Me pingnga álosim

watá ku ing nánánggoek, Ánutu wawu kutná táwi hánám yamá yot hálángngá táwi wata kinan átkoek, álo kámá ku nándá kutná há meng tárut táinemán.

Ánutu yá Pol ya urákngá naruk wata heronge mená inuk

¹² Táwi náni Jesu Son Iháhá watá no watán yáup ná álo tánek ingga naránga neháng tunggap tánga háláng namuk wata no heronge mená inánggoet. ¹³ Pálipuk uláp pu me mukmuro Jesu inánga málámbán ámna náráwa iháng lem tánga ráhánggiut, enendu há naruk no rina rina tánggiut wawu wáina táet ingga ma narená me málámba ma naráng háting mená átut hára wáina tánggiut, wata ku Jesu yá urákna naránga nákkán kátu sáuk. ¹⁴ Táwi náni Jesu Son Iháhá watá pahán táwi hánám namánga neháng tárut tán málámba naráng háting mánggoet me kámá ya naráng yáme kikiná hálenggoek.

¹⁵ Jesu Son Iháhá watá mukmuro táená wa son náháháya ku káwak káin háuk. Me náwu pálipuk hánám wata ku ámna náráwa kámuk hánám watá naránga káto tánga átkuineráng. Kulá uláp pu no ámna kámuk iháng hátingga kandák táwi hánám tánggiut. ¹⁶ Wáina enendu Jesu Son Iháhá watán pahán káin du ámna náráwa kámuk ká málám wawu yolopon narán kátin átang ámna náráwa ya kutná kutná táng yámángngátak ingga naráng mineráng ga narek. Wáina hálendu nák ku kandák táwi hánám táená, enendu urákna narán du no tárák ka áre nák hára rina táuk wa kangga ku naráng háting mángga átkuku álosim sásáliná muná wa táineráng. ¹⁷ Kulá Ánutu wawu rámá rámá king átang ma kátkámut

tán, hang ámna náráwa yá ku manyon kakayan. Málám wa re wawu Ánutu pálipuk. Wáina wata ku nánda rámá rámá kutná meng tárut tángga táng álolo tángguinemán. Wa pálipuk.

Timoti yá kálu kandák wa hahatingga táng hang tinek

¹⁸ Nanggena Timoti, no uláp profet me kák ka miuráng wata naránga ku ko rina táinelák wata me ná kanet. No wáina kane ku profet me watá keháng káto tán Ánutu yan tewe ámna yá ina erawánga wáik rina wa iháng hang tinelák. ¹⁹ Wáina tángtáng gu wata kinan du Jesu ya naráng háting mángga átang Ánutu rahálá hára kándáng átat ingga naránga átnelák. Kámá yá kálu kándáng gu wáina ingga há kanggoeráng, enendu sárum imánggoeráng, wata ku naráng hákhátik yáni watá pukon wáik hálenggoek, kiling gá yamán ketnán kungga wáik hálengngátak wáina tánggoeráng. ²⁰ Ámna urum wáina táená orek yáni háranan yará ku Himeneus káling Aleksenda. Ámna yará watá ku Ánutu ya me wáik mengngátamálák, wata ku no iháng kumbi kep káin tiut wawu Satan ketná hára ina tiut. Wáina táe ku kang rákit tángga nanará álosim bá ihán du Ánutu ya me wáik son ma mindamálák ingga wata wáina táut.

2

Sáponga tángga Ánutu inátne ku ámna náráwa kámuk háláng yáminek

¹ Kulá kutná táwi hánám sándá wa kálak tángguineráng wawu ing, ámna náráwa kámuk

ka naránnga ku Ánutu yan káin sáponga tángga heronge me inánnga ku inát háláng yámángguinek. ² Ámna yáilá me kapman dán yáup ámna átaráng wata yot Ánutu yan káin sáponga táng yámát háláng yámán du pahán láláp pá orek sáni hára árán sáni kámuk Ánutu yá sándá rina átang átkukuya narek wáina átang átkuineráng. ³ Sáponga wáina táineráng wawu Ánutu Son Náhuk wata rahálá hára wu álosim hánám, watá sáponga wáina wata kikiná hánám narek. ⁴ Málámbá ámna náráwa kámuk son ihán me páliná wata hulá wa narineráng ga narek. ⁵ Ánutu wu káman dá re átak. Hang ámna ore háranan káman dá re átak, Ánutu yot ámna náráwa ya orek yáni hára wawu Jesu Son Iháhá watá átak. ⁶ Rám Ánutu yá tiuk hára wu, Jesu Son Iháhá watá átkukuná wa ámna náráwa kámuk son yungga iháháya sáuk. Kulá kálu wahára wu Ánutu yá ámna náráwa kámuk son ihin ingga náliuk. ⁷ Wáina wata ku Ánutu yá aposel neháng tunggap táuk ngáya ku nákkán yáup pu málámbán me wa mengga kuku wa. Pálipuk hánám sánet, kusák ma pilet. Málámbá ámna náráwa ále kámá káinnan wa me páliná yánáng tolingga koe Jesu Son Iháhá wata naráng háting mámáya yáup ná namuk.

⁸ Wáina wata ku itná itná káin ámna yá átkuku yáni wa Ánutu imánnga rongrongngá átang ket yáni táng hip tánggatang sáponga tángguineráng ga naret. Pahán káráp me honhoren wa sánnga ku pahán káman átang sáponga re tángguineráng.

Náráwa yan ket tárák álosim

⁹ No ing wata hányon naret, náráwa yá sut yáni tánggáneinán wawu yáni ya sut yáni tángga árángga ma tánggáneindaráng, me ámna pahán yáni táng wáik tátá káluná hára kutná kutná ma tánggáneindaráng, hang kutná kutná tánggáneinán du káluná kándáng rina átak wahára rewe tánggáneineráng. Álo kámá náhániráng ingga sut sáni tánggánene kálu ma tánggáneindaráng.

¹⁰ Náráwa niyá Ánutu isutkoemán ingga mengngátaráng wawu yáup álosim hulá hulá wa táineráng, watá ku náráwa watán tánggánek álosim ina háleinek.

¹¹ Miti mengguineráng hára wu náráwa yá yolop átang yáni tángga hangga ku Ánutu yan me wa narángguineráng. ¹² No náráwa yápmáe áráng átang ámna pin yáni tángga Ánutu yan me wa ámna ma yánánggátaráng. Muná. Náráwa yá yolop átang gu me rewe narángga átkuineráng. ¹³ No wáina met wawu náuta, Ánutu yá Adam kálak táng tolingga ku máriya wu If táng toliuk, ¹⁴ hang Adam bá Satan dán me kusák wa narán pálipuk ma háliuk, ináku náráwa yá me kusák wa narán pálipuk hálen du mukmuro náráwa háliuk wa narángga ku wata wáina met. ¹⁵ Kulá náráwa yá ku nangge iháhá yáup wa táineráng. Wáina tángga átang gu Jesu ya naráng háting mángga, rámá rámá rongrongngá átang, kámá ya narát kikiná hálen, tirik tárak álosim wa tángga átkuineráng hálendu Ánutu yá son ihinek.

*Miti yan ámna yáilá yá tirik tárák álosim wa isut-
neráng*

¹ Me náwu pálipuk hánám. Káman niyá miti yan ámna náráwa pin yáni tátáya átnán kikiná narángga ku yáup wawu álosim ingga narinek. ² Miti yan ámna yáilá yá kálu kándáng wa rewe isutang arán du ámna náráwa yá ámna yáilá wahára kandák kámá ma káindáráng. Áwáná káman yot re kándáng átnek, málámbán átkuku wa kándáng pinná tángga átnek, kámá yá itná káin áwát pin yáni táinek, me Ánutu yan me wa ámna náráwa yánáng tolinek. Wáina tán du kámá yá watán ket tárák wa kangga álo kámá ingga mengga kutná meng toling min-eráng. ³ Ámna wawu umi káto yá táng hoho ma táindak, menmen ininán ma táindak, me pahán káráp tángga ámna náráwa kámá ma ráhindak, ináku pahán láláp hára re átnek. Hang sup pa kikiná táup ma narindak. ⁴ Málámba áwá nangge wa kándáng pin yáni tángga nángánangge me yánán narángga isutang málámba tárang káin re átneráng. ⁵ Ámna niyá áwá nangge wa kándáng ma pin yáni táindak watá Ánutu yan ámna náráwa pin yáni tátáyan yáup wa ma táindak. ⁶ Ámna mirak ká áwáng Jesu yan tombong hálangga miti yan ámna náráwa pin yáni tátáyan yáup wa ma táindak. Nák ku ámna álosim ingga arená tán Ánutu yá táng me hára Satan táng tiuk wáinanyon tiwon. ⁷ Ámna miti kinan ma arená yá kat miti yan ámna yáilá káman ni kutná yá álosim re átnándak watá re ku ámna yáilá álo háleinek. Iná kat kutná yá álosim ma átnándak wawu ámna yá wata me wáik mengga yánángga átkut tu Satan dán

punggip pá táinek.

Miti ámna náráwa háláng yámámáyan ámna watá ku ket tárák álosim wa isutneráng

⁸ Kulá wáinanyon du miti ámna náráwa háláng yámámáyan yáup ámna watá yáup yáni kándáng isutang árát ámna náráwa yá kápát álosim hálen meng toling yámineráng. Watá me yáni yará pálak ma háleindaráng. Watá umi káto táwi nangga ma hohing kuindaráng, me sup táwi hánám ihinán narángga ku kálu kandák hára kungga kámá yan hára sup ma ihindaráng. ⁹ Yáni wu Ánutu yá málámbán me páliná táwi hánám táng hiták tiuk wa rewe káto tángga átneráng. Rám wáina táineráng wahára ku yáni wu pahán náni kinan kandák káman ma árak ingga kangga narineráng. ¹⁰ Hulátingga ku átnát yáni hára wa tárák yáni ya kápineráng, kápát álo hálen wawu sat miti ámna náráwa háláng yámámáyan yáup wa álo tángga átneráng.

¹¹ Áwáwá yáni watá wáinanyon yáup yáni kándáng isutang árát ámna náráwa yá kápát álosim hálen meng toling yámineráng. Watá átkuineráng hára kámá ya ma meng yámángga átkuindaráng. Átkuku yáni wa kándáng pinná tángga árát yáup rina tátáya yámená wa álo táineráng ingga ámna náráwa yá kápát átneráng.

¹² Miti ámna náráwa háláng yámámáyan yáup ámna wawu áwáná káman watyot rewe átang gu málámba áwá nangge wa kándáng pin yáni tángga átnek. ¹³ Ámna niyá yáup wáina wa kándáng tángga átnek wata ku kut táwi táinek. Wáina átang gu

naráng hákhátik yáni Jesu Son Iháháyan káin rina átak wa meng tunggap tátáya ma pitáindárang.

Ánutu yan me páliná wata hulá wawu kutná táwi hánám

¹⁴No sopmuná kungga kák kahin ingga tánggoet, enendu álo kámá wu me ná uyingga kaninet ingga uyet. ¹⁵Wáina wata ku no sopmuná ma koe hárendu papia ná kangga ku ket tárák álosim rina Ánutu yan tombong hára átarang sándá tángguinerang wa há narinerang. Nándu Ánutu átkukuná pálak watán tombong. Kumam káto yá it káto tángga átnándak wáinanyon du Ánutu yan tombong nándá ku me páliná wa táng káto tángga átnemán. ¹⁶Pálipuk há naremán wáina, Ánutu yan me páliná wata hulá wawu kutná táwi hánám. Me wata hulá Ánutu yá nálek wawu ing, pálipuk ámna nangge háliuk,

Iruk Káungá yá málám wawu ámna náráwa son iháháyan ámna ingga yáliuk, angelo yá káurang,

Ánutu yá tángga alek káin irawa kung málámbot arán kut táwi hánám tángga átak, káwakngá káwakngá káin kungga watán me pingnga wa yánangga kurang, hang káwak ketnán ámna náráwa watá wata narang háting mángngátarang.

4

Me hulá hulá watá ámna náráwa yan nanará ihangyakyawák tánggoek

¹ Iruk Káungá watá hiták hánám ing mek, rám bá sálikngin ingga tángga átnek wahára wu ámna kámá wu naráng hákhátik yáni wa sangga iruk wáik ámna náráwa yángyárungingiyan wata kárámating yámángga watán me naránga isutneráng. ² Ámna kusák watá iruk wáik kán me wa ámna náráwa yánineráng. Ámna watá ku ing meineráng, “Nándán me wawu pálipuk hánám,” enendu kandák yáni wawu ma kang rákit táindáráng, náuta nanará yáni álosim wawu há kámutuk wata. ³ Ámna watá ámna náráwa yá ihán kehán ma tátáya me sungi kámá wa ma nanaya yánángngátaráng, Ánutu yá málamba naráng háting mená me, me páliná wa narená watá nangga málamba heronge táng mámáya iháng toliuk wa. ⁴⁻⁵ Há naremán wa, kutná kutná kámuk Ánutu yá iháng toliuk wawu álosim rewe. Ánutu málámbán me watyot nánin sáponga watá tán du sungi kámuk hánám watá Ánutu rahálá hára rongrongngá hálengngátaráng. Nándá kápátne wáik ma háleindak, ináku nándá ku Ánutu heronge me inánga ku sungi wa iháng náinemán.

Timoti yá Jesu Son Iháhá watán yáup ámna álosim átnek

⁶ Ko me ná táng nuknuk náni wa yánátá ku me álosim rina naráng háting mánggoemán me nanará álosim naránga isutkoelák watá ka keháng káto táinek. Wáina tángga ku Jesu Son Iháhá watán yáup ámna álosim hálengga átkuinelák. ⁷ Pingnga hánámá hánámá me, me hánámá hánámá wa sárum iminelák. Me wáina wawu Ánutu yan pahán káinnan muná watá kámá ma háláng námindák.

Ináku Ánutu yan tirik tárák rina tátáyan átak wa re háiná táinelák. ⁸ Ing narinelák, sut náni tátne káto árik ingga háiná tángngátamán, enendu watá ku isikimo háláng námángngátak. Iná nándá Ánutu yan ket tárák watá nán hára káto árik ingga wata háiná táinemán wawu watá táwi hánám háláng náminek. Watá ku átkuku káwak ketnán ná átninggoemán me máriya átkuku sásáliná muná táinemán wahára kándáng hánám háláng námánggatnek. ⁹ Me náwu pálipuk hánám, wata ku ámna náráwa kámuk hánám watá naránga káto tánga átkuineráng. ¹⁰ Ánutu átkukuná pálak ámna náráwa kámuk son iháhá watá málámba naráng háting mená nán son náhuk. Nándá Ánutu ya naráng háting mánga náháng tolik ingga háleng mánga átkoemán wata ingga ku yáup háláng hánám tánggoemán. ¹¹ Ko me ná ámna náráwa yánánga ku yánáng tolitá me yá rina mek wa isutneráng.

¹² Kák ku ámna máto, wata watá kahát kák ku ámna hánámá ma háleindak. Ko ket tárák álosim wa rewe tánga átkutá Jesu yan ámna náráwa watá kák kahánga ku wáinanyon átkuineráng. Ko ket tárák álosim yáleinelák wawu meka me táinelák, tirik tárákka rina táinelák, kámá kápátá kikiná háleinek, naráng hákhátik hára átang átkuinelák, me Ánutu rahálá hára rongrongngá átang átkuinelák hára wa. ¹³ Ko Ánutu yan papia wa pahála yot hánám ámna náráwa ya sánging yámánga wata hulá wa yánánga Ánutu yá átkuku rina ta narek wa yánáng tolingga átnárát kungga no áwinet. ¹⁴ Ko Ánutu yá háláng rina kamuk watá yáup tátáya táng taktak ma táindalák, háláng wawu miti yan ámna

hulá yá ket yáni yáila hára usáng hang tit ámna káman dá profet me kák ka miuk wahára táulák.

¹⁵ Yáupya wa pahála yot kándáng pinná tángga árátá ku ámna náráwa kámuk hánám watá kahát ko yáup álosim tánggoelák wa emá re tángga árátá táwi hánám hálengga kuinek. ¹⁶ Táwi yan me yánáng tolinelák me ket tárákka rina táinelák wahára wu kándáng nangnaráng átang tángga átkuinelák. Ko káto hálengga yáup álosim wáina tángga átkuinelák wata tángga Ánutu yá son kehángga ámna náráwa niyá kákkán me narineráng watyot son ihinek.

5

Ámna náráwa wawu kaya sipya kátu hánám ina kápángguinelák

¹ Ko ámna tátáwi wa me hahatiná kálu ma metáng yámindalák, ináku me láláp hára nanya inángngátalák wáinanyon yánángga iháng tolinelák. Yakukulaka ya ket tárák álosim táng yámángngátalák wáinanyon ámna máto wata ket tárák wanyon táng yáminelák. ² Mamya ya ket tárák álosim táng mángngátalák wáinanyon náráwa tátáwi wata ket tárák wanyon táng yáminelák. Hang málám ilomya ya ket tárák álosim táng yámángngátalák wáinanyon náráwa máto wata ket tárák wanyon táng yáminelák, wáina wawu Ánutu rahálá hára kálu kándáng álosim.

Náráwa kawát wawu niyá pin yáni táinek?

³ Náráwa kawát kámá niyá yáni re ukuro hánám árát kápángga ku wa háláng yámángguinelák. ⁴ Iná kawát káman dá nángánangge me e ilommá pálak árán du yánáng tolitá Ánutu rahálá hára naráng

hákhátik isutang yáup páliná hánám táineráng wawu mam pawo yáni kawát wa pinná táineráng. Wáina tát tu uláp yáni rina pin yáni táená wata topmá háleinek. Ánutu yá kálu wáina wata wu álosim narek. ⁵ Kawát kámá niyá yáni re ukuro átang wawu ing tángga átkungngátaráng, Ánutu yá iháng álolo táng yámámáya háleng mángga káen me yáungán wawu sáponga tángga Ánutu yá háláng yámámáya inángga átkungngátaráng. ⁶ Iná náráwa kawát káman dá sut tán kutná kutná wata re narán páliná hálen átnándak, náráwa wawu há kámurená yá ina átnándak. ⁷ Me wáina yánátá kálu kándáng re isutang árát tu ámna náráwa yá ma meng yámindaráng. ⁸ Ámna káman dá sipmá kátu wa ma pin yáni táindák wawu kandák. Hang ámna káman dá naning maming, málám ilommá, tat kulaná, áwáná me yanángánanggená wa ma pin yáni táindák wawu kandák táwi hánám. Ámna káman dá ket tárák wáina táinek wawu ket táráknká watá ku hiták Jesu ya ma naráng háting mángngátak hálek. Watán ket tárák wawu ni Jesu ma naráng háting máráng wata tárang káin átak.

⁹⁻¹⁰ Náráwa kawát kut yáni uyinán du yara yáni 60 hára átang torong kálu koek ngá, nánáun yáni yot rewe kándáng árená, hang álosim rina rina tángngátaráng ngáya kámuk ká naráng yámángngátaráng wáina wa rewe uyinélák. Tárák álosim wawu ing wata menggoet, nangge pin yáni táineráng, lombu pin yáni táineráng, Táwi yan

ámna náráwa háram yáni yanyawon táineráng*, niyá márappmá hára árán háláng yámineráng me hahatingga átang kámá rina rina wa tángga nukngá háláng yámineráng wa. Wáina táená wa rewe kut yáni uyinelák.

¹¹ Kulá náráwa kawát máto wawu kut yáni papia káin ma tindalák, náuta watá náun áwán háhále watán nanará watá áwinek wahára wu Jesu Son Iháhá yan yáup rewe tángga átnemán ingga me káto mengngátaráng wa sangngátaráng wata. ¹² Wáina tángga ku me káto há mená wa yalineráng wata ingga ku me hára átneráng. ¹³ Iná ko miti ámna náráwa yá háláng yáminán náráwa kawát máto kut yáni uyinelák wawu yáni táng taktak tángga it wahára kungkung tángga átang kámá yá rina táineráng wa met narángga wata meng yámángga watá ma hánám memeyan wa mengga átkuineráng. ¹⁴ Wata ku no naret tu álosim wawu kawát máto ingga átaráng watá ku ámna ihángga nángánangge yáni iháng tingga ku wata pin yáni tángga átneráng, wata ku káyam bá wa kápángga ku nán Jesu yan tombong ga ma meng námindaráng. ¹⁵ No me wáina met wawu náuta, kawát máto kámá wu Táwi sangga kung Satan isutang há átninggoeráng.

¹⁶ Kulá naráng hákhátik náráwa káman niyá sipmá kátu káman náráwa kawát hálendu watá wa háláng iminek. Watá miti ámna náráwa nukngá yá yáup watyot tátáya yáup háláng ma yámindak.

* **5:9-10:** Pol yá me ná uyiuk wawu Jon 13.1-17 wa narángga wata uyiuk. Jon káin du Jesu yá málám tángga hangga disaepelná háram yáni yawonduk. Me me nukngá ku ing, Pol yá me ná uyiuk wawu náráwa yá yáni tángga hangga nuknuk yáni háláng yámineráng wata.

Iná náráwa watá sipmá kátu wa há háláng iminek hálendu nukngá watá ku kawát niyá yáni re ukuro hánám átaráng wa álo háláng yámámáya narineráng.

Miti yan ámna yáilá wa nánda kándáng hánám iháng álolo táinemán

¹⁷ Niyá miti yan ámna yáilá ingga átang miti yáup kándáng tángga árát tu Táwi yan ámna náráwa watá kut yáni meng tárut tángga háláng yámineráng. Iná nini yá Ánutu yan me pingnga mengga yánáng tolingga átkuineráng wawu táwi hánám háláng yámángga kut yáni meng tárut táineráng. ¹⁸ Wáina táineráng wawu náuta, Ánutu yan me ing uyená yá átak, “Bulmakau yá wit páliná ketnán tarengga árán kepma yá sohit wit ma nanaya milunná ma hárotnándaráng.” Hang ing hányon, “Ámna niyá yáup táinek watá ku yumnakngá ihinek wawu álo kámá.” ¹⁹ Káman dá ing meinek, “Miti yan ámna yáilá nátá kandák táek,” ing men wawu watán me wa ma narindalák. Ináku ámna yará me kaláhu yá me wa rewe met wawu kárámanya yá narángga me wa ting tantan tángga káinelák. ²⁰ Ámna yáilá káman dá kandák tán wawu táng rahán táwi hára me hára titá ku ámna yáilá nukngá yá wa kangga mukmuro táninggom ingga pitáineráng.

Timoti yá málámbán ket tárák wa kándáng pinná táinek

²¹ Ánutu, Jesu Son Iháhá me Ánutu yan angelo málámbá há kankaliuk ngá átaráng wata rahán yáni hára ing kanindet, ko me há kanet wa kándáng isutnelák. Wa isutnelák wahára wu ámna náráwa

kámuk ket tárák káman re yáleinelák, nuknukka me ámna kámá ket tárák kámá kámá ma yáleindalák.

²² Ko ámna káman dá miti yan ámna yáilá háleik ingga sopmuná ketya yáin yáni hára usáng hang ma tindalák, náuta watá mukmuro tán watán márappmá watá kák hányon kehiwon. Kawu Ánutu rahálá hára rongrongngá átkuinelák.

²³ Umi hánám rewe ma náindalák, ináku wáin isikimo kulingga ku hányon natá watá kawila kinnan ilalákka ráma hára tunggafengfeng tángngátak wa táng láláp táinek.

²⁴ Ámna kámá yan mukmuro wawu hiták átnándak, ko ting tantan tángga ma kápindalák enendu kandák yáni wawu wáina ingga há naráng yáminelák. Iná kámá wu kilak árán ma narená arátá kungga rám hásák háleindu hiták háleinek. ²⁵ Kulá wáinanyon du ámna kámá yá álosim rina táineráng wawu kámuk ká hiták kangga narineráng. Iná kámá yá álosim rina táineráng wawu waháranyon du hiták ma háleindák, ináku kilak átang kungga máriya ku wáina hiták háleinek.

6

Yáup nangge hánámá yá ket tárák álosim re táineráng

¹ Ámna ni yáup nangge ya hánámá árená Táwi ya naráng háting mená átaráng watá wu yáni tángga hangga ku márúm yáni wata tárang káin átneráng. Ket tárák álosim wáina tát kápángga ku ámna náráwa yá Ánutu kutná ma táng lem táindáráng, me nándá Táwi yan me yánená wa yanyawon ma táindáráng.

² Iná yáup nangge hánámá káman da márúmá yá

Táwi ya naráng háting mená hálendu yáup nangge watá wata narán nukna hánámá wata ku wata tárang káin ma árin ingga ma narindak. Ináku ing narinek, “Yáup ná tángoet wawu Táwi ya naráng háting mená káman háláng imánggoet, me wa káe kikiná háleinek, wata ku kámá yá márur yáni Táwi ya ma naráng háting mená ya yáup táng mángngátaráng wa táng hátingga yáup kándáng hánám táng minet,” wáina hánám narinek.

Me ná uyená náwu Táwi yan ámna náráwa wa yánáng tolingga yánátá wa há hánám isutneráng.

Sup pa kikiná nanará wawu mukmuro hulá hulá wata hulá

³ Ámna kámá wu me kusák wa sánáng tolinggoeráng. Me rina menggoeráng watá kung Táwi náni Jesu Son Iháhá watá rina kándáng nánáng toliuk watyot káman ma hálengguk, me rina menggoeráng watá ámna náráwa háláng yámán Ánutu isusut wahára ma kungguráng. ⁴⁻⁵ Ámna wáinaná wawu yáni ya narát árená hálenggoek, enendu watá náut kámá káman wáina ingga ma naráráng. Watá tárak kandák ing wata heronge naránnga átkoeráng, kámá yot me hánámá hánámá wata hulá ya menmen ná tángga átninggoeráng. Wáina watá ku ámna náráwa yángot kung gu kápáng naknarák, menmen, mengmán mengmán, kámá ya kep kotkot táng yámámá, me honhoren káluná wahára tinggoeráng. Ámna wáinaná watán nanará wawu kandák hánám. Kámá ya me páliná wa táng yakyawák táng yámángngátaráng, hang Ánutu yan yáup hulá hulá tángga ku kutná kutná táwi ihinemán ingga narángngátaráng.

⁶ Iná ámna káman dá Ánutu yá ket tárák rina tátáya narek wa rewe isutang átnek wahára wu kutná kutná táwi átminek me isikimo átminek wawu álo rewe ingga narinek. Ámna káman dá wáina táinek wawu Ánutu yan átkuku watá watyot táwi hánám átnek. ⁷ Mam kinan átang tunggafiumán wahára wu náut kámá káman ma táená áwumán, hang káwak sangga kuinemán wahára wu náut kámá káman tángatang ma kuindámán. ⁸ Wáina wata ku sungi me sut tánggánene yá há átnámát wawu álo átnámek ingga naránguinemán. ⁹ Káman niyá sup táup ihin ingga narinek wawu ingirungingi yá engot kung punggip hára tinek. Pahán yáni watá ket tárák hohoná me wáik hulá hulá tátáya táwi hánám tárurán watá mápamá táwi hánám yámangga iháng lem táinek. ¹⁰ Sup pa kikiná nanará wawu mukmuro hulá hulá wata hulá. Ámna kámá wu sup pa kikiná hánám naruráng, wata ku watá iháng yawák tán naráng hákhátik hára átnát wa há sangga ku mápamá táwi sangga átaráng.

Kándáng re átang kungga ku átkuku álosim wa táinelák

¹¹ Kák ku Ánutu yan ámna, ket tárák kandák wata pitáng mángga mulangán átnelák. Wáina tángga ku kálu kándáng átkuku, Ánutu yan pahán isusut, naráng hákhátik hára átkuku, kámá kápátá kikiná háhále, káto hálengga átang mápamá rina rina wa sangga átnát, me nangge nuk kot yolop átnát wawu yáupmá hálánggon tángga ku ihánguinelák. ¹² Tewe ámna yá hánghálángngingga átang erawángngátaráng wáinanyon du ko káto

há lengga Ánutu ya naráng háting mángga milunná sungga átnelák. Ka Táwi ya naráng háting mángga ku Jesu ya naráng háting met ingga rahán táwi hára há yánulák rám wahára Ánutu yá átkuku sásáliná muná tátáya mantáng kamuk, wata ku átkuku wa káto táinelák. ¹³ Ánutu kutná kutná átkuku yáni yámángngátak wata rahálá hára me Jesu Son Iháhá watá Pontius Pailat rahálá hára me pálipuk miuk wata rahálá hára no me ing kane ko me wa há hánám isutnelák, ¹⁴ Táwi yan me rina narulák wa kándang re isutnelák, wata kinan kámá yá kák hára kandák kámá ma káindaráng, ináku rongrongngá re árátá kungga Táwi náni Jesu Son Iháhá watán rám bá tunggafeinek. ¹⁵ Wa tunggafeinek wawu Ánutu yá rám narek wahára.

Ánutu wawu kutná kutná álosim kámuk hánám wata márúma, hang málámhá re ku kutná kutná kámuk wata pin yáni tángga átnándak. Málám bu king átaráng watán King, me táwi átaráng watán Táwi. ¹⁶ Málám watá re ku ma kátkámut tán, hang málám bu yamá maming táwi kinan átnándak, wata ku káman dá wata tangtang áwáwáyan tárák ku muná. Káman dá ma káuk me káman dá álo kakayan tárák ku muná. Ánutu yan uliháláng wawu sásáliná muná, wata ku kutná meng tárut tángga átkuinemán. Wa pálipuk.

¹⁷ Ámna kámá niyá kutná kutná ná álo árán káwak ketnán rám nahára álosim átat ingga átaráng wa ing yáninelák, yáni ma tángga áránnga kuindaráng, hang sup rina átyámek watá álo háláng náminek ingga ma narindaráng, náuta sup yáni watá rám náut hára muná kuinek wawu ma naráráng.

Yánátá ku Ánutu yá re ku álo háláng námínek ingga naríneráng, watá re ku heronge tátáyan kutná kutná álosim táup táwi wa háláng námángngátak. ¹⁸ Yánátá ku kámá háláng yámámáya tárak álosim táup táwi yon há tánguineráng. Kutná kutná rina átyámek wa iháng niyá kesák táeráng wa ilap tángga yámíneráng. ¹⁹ Wáina táíneráng wawu máriya rám bá áwínek wahára watá háláng yámámáyan kutná kutná álosim hánám wa ihíneráng. Wáina tángga ku átkuku álosim wa táíneráng, wawu átkuku páliná hánám.

²⁰ Timoti, kák ku yáup rina Ánutu yá kamuk wa hánám táínelák. Me hánámá hánámá Ánutu yan nanará káin ma áraráng wa sárum yáminelák. Ámna kámá yá ku nándán nanará wu kándáng ingga narángga meíneráng, enendu watán nanará wawu Ánutu yá kandák ingga narek, wata ku ko wa yápmang kung kámá átnelák. ²¹ Ámna náráwa kámá Jesu yan tombong háliuráng, enendu nanará kandák wáina wa isutang átníngga ku Jesu yan me páliná wa sáuráng.

Ánutu yá pahán sámánguinek.

Miti yan Papia
Portions of the Holy Bible in the Nukna Language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Nukna long Niugini

copyright © 2013, 2017, 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 19 Aug 2022

a89ec59a-f2e8-504d-b0fa-4fd1a6687573